22. Лён – каштоўная расліна, да якой з павагай адносіліся ва ўсе часы. А дзе ўзнікла першае адзенне з ільняных тканін?
А) у Старажытным Егіпце. **Б)** у Месапатаміі. **В)** у Індыі.
Г) у Кітаі. **Д)** у Заходняй Еўропе.

23. Выберыце з прапанаваных правільна напісаныя словы:
1) рассадзіць; 2) расада; 3) расселіна; 4) расол.
А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

24. У народзе здаўна існуе прыкмета:
Першы трывалы снег выпадае … .
А) раніцай. **Б)** днём. **В)** надвячоркам. **Г)** вечарам. **Д)** ноччу.

25. Дадзены прыметнікі *гаспадарлівы, гаспадарны, гаспадарчы, гаспадарскі*. Якое слова мае значэнне *‘заснаваны на правільным вядзенні гаспадаркі’*?
А) усе словы. **Б)** гаспадарлівы. **В)** гаспадарны. **Г)** гаспадарчы. **Д)** гаспадарскі.

26. У вершаванай загадцы С. Шах схавалася незвычайнае слова-амонім:
Вам даю адну хвіліну,
Бо сказаць даволі лёгка:
Што за тоўстая тканіна –
І для тэнісу пляцоўка?
А) грыф. **Б)** корт. **В)** кардон. **Г)** аркуш. **Д)** стадыён.

27. Пераблыталіся літары слова, якога не хапае ў вершаваных радках Р. Барадуліна. Знайдзіце правільны адказ.
Студзень студзіць рунь густую.
Люты злосны, ён лютуе.
Сок пускае … –
Да салодкага прывык.
А) к, а, і, а, к, с, в. **Б)** а, с, а, в, к, і, к, р. **В)** р, е, э, ь, в, н, ч.
Г) е, і, н, п, л, ь. **Д)** н, ь, е, в, н, і, ж.

28. Выберыце з дадзеных назоўнікі, якія ўжываюцца толькі ў множным ліку:
1) сені; 2) абдымкі; 3) дзверы.
А) усе словы. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

29. Які адпаведнік у беларускай мове мае руская назва расліны *зверобой*?
А) першацвет. **Б)** кураслеп. **В)** святаяннік. **Г)** наперстаўка. **Д)** тлушчанка.

30. Як даўней называлі чайнік для заваркі чаю?
А) імбрычак. **Б)** імасць. **В)** зэдаль. **Г)** засланка. **Д)** гушча.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб’яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.
220045, г. Мінск, вул. Яна Чачота, 16
тэл. (017) 372 36 17, 372 36 23
e-mail: info@bakonkurs.by http://www.bakonkurs.by/
ГА «БА «Конкурс». Заказ 14. Тыраж 35000 экз. г. Мінск. 2016 г.

Конкурс па беларускай мове
«БУСЛІК-2016»

Чацвер, 18 лютага 2016 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай і электроннымі сродкамі забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150, аднак аўтары задання не прадугледжваюць яго поўнага выканання ўдзельнікамі. У заданне гульні-конкурсу ўключаны пытанні, веды пра якія не прадугледжаны школьнай праграмай;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу; пры парушэнні гэтых патрабаванняў удзельнікі могуць быць дыскваліфікаваны;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце http://www.bakonkurs.by/ праз 1-1,5 месяцы пасля правядзення конкурсу.

Заданне для вучняў 5-6 класаў

1. Прачытайце ўважліва вершаваныя радкі Н. Гілевіча. Колькі дзеясловаў ужыта ў творы?
З выраю далёкага
Птушкі прыляталі –
Гагаталі, ёкалі,
Шчоўкалі, свісталі.
Засялялі домікі,
Майстравалі гнёзды.
Слухалі садоўнікі
Іх канцэрт узнёслы.
А) 5. **Б)** 6. **В)** 7. **Г)** 8. **Д)** 9.

2. Знайдзіце “лішняе” слова ў радзе:
нядзеля, панядзелак, красавік, серада.
А) няма “лішняга” слова. **Б)** нядзеля. **В)** панядзелак. **Г)** красавік. **Д)** серада.

3. Колькі назоўнікаў у форме адзіночнага ліку ўжыта ў вершаваных радках В. Гардзея?
Срэбрам ранішніх рос,
Зорнай яснасцю ночы
І пяшчотай бяроз
Тваё свецяцца вочы.
А) 2. **Б)** 3. **В)** 4. **Г)** 5. **Д)** 6.

4. Колькі беларускіх назваў месяцаў маюць на канцы мяккі знак?
А) 4. **Б)** 6. **В)** 8. **Г)** 10. **Д)** 12.

5. Выберыце з дадзеных прыкладаў толькі назвы абутку.

1) штаны; 2) чаравікі; 3) тапкі; 4) спадніца; 5) шлёпанцы; 6) шкарпэткі.

А) усе прыклады. **Б)** 1, 3, 4. **В)** 2, 3, 5. **Г)** 3, 5, 6. **Д)** 5, 6.

6. У якім(-іх) з дадзеных слове(-ах) “схаваліся” тры жаночыя імені?

1) вольха; 2) цагліна; 3) раўніна.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2. **Д)** 3.

7. Якія словы з дадзеных ўжываюцца ў адзіночным і множным ліках?

1) вядро; 2) сядло; 3) вясло; 4) верацяно.

А) усе словы. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

8. Вызначце, якое слова не з’яўляецца садавінай:

сліва, чарэшня, яблык, цыбуля.

А) няма патрэбнага варыянта. **Б)** сліва. **В)** чарэшня. **Г)** яблык. **Д)** цыбуля.

9. Якога слова не хапае на месцы пропуску ў вершаваных радках С. Шушкевіча?

Цацак з тысячу на ...
Нам развесіў чараўнік.
Палыхаюцца іголкі
У дзіўным казачным агні.

А) сасну. **Б)** елку. **В)** ёлку. **Г)** гірлянду. **Д)** акно.

10. Выберыце з дадзеных словы, у якіх на месцы пропуску трэба напісаць літару ***ш***.

1) сце..камі; 2) даро..камі; 3) но..камі; 4) узме..камі; 5) усме..камі.

А) усе прыклады. **Б)** толькі прыклад 5. **В)** 1, 2, 4. **Г)** 2, 3. **Д)** 4, 5.

11. Які адпаведнік у рускай мове мае назоўнік *канюшына*?

А) лошадь. **Б)** конюшня. **В)** клевер. **Г)** сарай. **Д)** телега.

12. У якім парадку неабходна размясціць сказы, каб атрымаўся тэкст?

1. Сонейка ж усміхнулася, выглянула з-за воблака, абагрэла зямлю і замёрзлага вандроўніка.
2. Пачаў Вецер дзьмуць, колькі было моцы.
3. Ён падбадзёрыўся, зняў сваю накідку, прывязаў да сядла і паехаў далей.
4. Аднойчы Сонца і Вецер заспрачаліся, хто з іх мацнейшы.
5. Але чым болей стараўся, тым мацней закутваўся вандроўнік у сваю накідку.
6. Нарэшце вырашылі памерацца сілай з вандроўнікам, які ехаў вярхом на кані.

А) 1, 3, 6, 4, 2, 5. **Б)** 2, 4, 5, 3, 6, 1. **В)** 3, 1, 5, 6, 4, 2.
Г) 4, 6, 2, 5, 1, 3. **Д)** 5, 2, 4, 1, 3, 6.

13. Якія словы з дадзеных аднакаранёвыя?

1) камар – камень; 2) камень – комін;
3) камень – каменны; 4) камар – камарыны.

А) 1, 2. **Б)** 1, 4. **В)** 2, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 4.

14. Дадзены назоўнікі: *1) гурба; 2) дарога; 3) елка; 4) казка; 5) іголка.* Размясціце словы ў алфавітным парадку.

А) 1, 3, 2, 4, 5. **Б)** 1, 4, 3, 5, 2. **В)** 1, 2, 3, 5, 4. **Г)** 2, 1, 4, 5, 3. **Д)** 3, 5, 4, 2, 1.

15. Адгадайце народную загадку, слова-адгадка якой “схавалася” ў пераблытаных літарах. *Мяне з дрэва наламалі, потым лыкам абвязалі, але я не сумую, а па хаце ўсё танцую.*

А) і, е, н, в, к. **Б)** о, д, я, р, в. **В)** а, г, а, к, р, а, ч. **Г)** а, ч, б, о, к. **Д)** а, у, т, б, р.

16. Якія галосныя напішаце пасля літары *т*?

1) а; 2) я; 3) о; 4) ё; 5) ы; 6) і; 7) у; 8) ю.

Выберыце патрэбныя варыянты.

А) усе варыянты. **Б)** усе варыянты, акрамя 1. **В)** 1, 3, 5, 7. **Г)** 2, 4, 6, 8. **Д)** 3, 5, 6.

17. Якія словы з дадзеных напісаны правільна?

1) веце; 2) лісце; 3) узлесе; 4) трысцё.

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 2, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 4.

18. Выберыце з прапанаваных прыкладаў віды маўленчай дзейнасці:

1) аўдзіраванне; 2) гаварэнне; 3) чытанне.

А) усе прыклады. **Б)** усе прыклады, акрамя 1. **В)** няма патрэбных варыянтаў.
Г) 1, 2. **Д)** 2, 3.

19. Назоўнікі могуць абазначаць: *1) назвы асоб; 2) назвы жывых істот; 3) назвы прадметаў; 4) назвы з’яў прыроды; 5) апрадмечаныя якасці; 6) дзеянні і стан.*

Выберыце з прапанаваных патрэбныя варыянты.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 2, 3. **Г)** 1, 2, 3, 4. **Д)** 5, 6.

20. Які дзеяслоў з дадзеных мае значэнне *‘раскалоць, раздзяліць на часткі, шчапаючы’*?

1) расчапіць; 2) расшчапіць; 3) расшчаміць.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

21. Закончыце народныя выслоўі па пачатку:

1) Што ні край, то ...; 2) Куды ні кінь, ...;
3) Колькі ваду ні гатуй, усё ...; 4) Што не чуеш, тое ... .

а) вокам бачыш; б) вада будзе; в) не наносіш; г) усюды клін; д) свой звычай.

А) 1-а, 2-б, 3-в, 4-д. **Б)** 1-б, 2-в, 3-д, 4-г. **В)** 1-г, 2-а, 3-г, 4-в.
Г) 1-в, 2-д, 3-а, 4-б. **Д)** 1-д, 2-г, 3-б, 4-а.